Ч. 183 Пятниця 15 (27) серпня 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівскої“.

Передплата у Львов. в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр

Вісти політичні.

(Politik о скликаню Ради державної. — Письмо молодоческого комітету екзекутивного. — Президент Фор на торжестві заложеня угольного каменя під Троіцкий міст. — Франция і Росия подають собі руки або депеша Меліна до Фора. — Що кажуть в Берлині. — Клопоти Англії в Індиї і з Афганістаном.)

До Politik доносять з Відня, що дальші пляни правительства можна уважати за одно з заходами, щоби парляментови дати можність працювати дальше. Правительство, котрого репрезентанти возьмуть участь в нараді комісиї парляментарної, виступить з конкретними предложенями. Коли настане згода що-до способів, щоби зробити можливою роботу парляментарну, то вже в другій половині вересня буде скликана Рада державна.

До історії неудавшої ся акциї угодової годить ся навести ще письмо молодоческого комітету екзекутивного вислане до президента міністрів у відповіди на его запрошене до участи в конференциї. В письмі тім каже ся:

Ваша Екселенцие! З огляду на цінне письмо з дня 17 серпня с. р. позваляє собі екзекутивний комітет вольнодумної партиї народної подати В. Ексц. до відомости що слідує: Переняті бажанем, щоби ческий сойм вже з огляду на велике нещасте, яке стрітило наш нарід, був як найскорше скликаний до успішної діяльности, готові ми ті предложеня, які суть поіменно наведені в цінним письмі, взяти під річеву розвагу і радити над ними в спосіб необовязуючий до нічого. Так само висказували завсїгди посли ческого народу, що они готові як найуспішнійше підпирати управильнене национальних відносин, хоч, розуміє ся, мусіли би стояти при тім на становищи державно-правної єдности і неподільности ческого королївства і при повній рівноправности обох народностий на цілій области країв ческої короны. З тим умотивованем позваляємо собі на виразне бажане Вашої Ексц. заявити, що ми яко репрезентантів нашої партиї на згаданій конференциї визначили послів К. Адамека, дра Ед. Ґреґра, дра Герольда, дра Кайцля, дра Пацака і дра Подлїпного, однак з директивою, котра сама собою розуміє ся, що та нарада не має преюдикувати анї становище ческих послів супротив поодиноких предложень, анї всякі ухвали сойму. — В імени екзекутивного комітету вольнодумної партиї народної: Прага, 19 серпня 1897. Др. Венцль *Скарда*. Др. Йосиф *Герольд*.

Гостину президента французскої републики увіковічнило оногди заложене угольного каменя під Тоіцкий міст на Неві в Петербурзї. Мимо дощу, що падав цїлий день, відбуло ся се торжество з великою парадою. Явили ся насамперед всї великі князї, амбасадори і достойники державні, а відтак приїхав і сам цар з президентом Фором. Богослужене правив митрополит Палладій. Прекрасний намет царский уставлений на місци торжества, був цїлий виложений золотим брокатом, а коло него були уставлені три трибуни. Напротив намету було знов на ріці плаваюча трибуна. Коло моста уставило ся множество кораблїв в ґалевій флязї і 10 лодий торпедових. Коли явив ся цар з президентом заграла музика насамперед росийский гімн, а відтак марсилїянку. При самім заложеню каменя угольного відступив цар перший удар молотком президентови Форови. По скінченім торжестві поїхав цар до Петергофу, а Фор до французскої амбасади, де принимав депутацию французскої кольонії, а відтак тіло дипльоматичне і репрезентантів міста.

Приняте Фора в Петербурзї викликало у Франциї велику радість, хоч до маніфестаций які проектувало правительство, мимо великих заходів не прийшло. Піддавано гадку, щоби з нагоди повитаня Фора в Петербурзї ілюминувати Париж, але столиця Франциї приняла сю гадку байдужно. Мимо того треба признати, що в цїлій Франциї, именно же у верховодячих кругах запанувала велика радість з приняття, якого зазнав Фор в Росиї. Президент французского кабінету, Мелїн, вислав до Фора слїдуючу депешу: Правительство має честь висказати президентови републики глубоке зворушене від радости, яка настала на вість о величавім принятю і одушевленім повитаню, яке шефови французского правительства зробили росийске правительство і нарід росийский. Правительство просить президента висказати іх Величеству цареви і цариці як також і цїлому народови найпреданнїйші вирази подяки. Правительство тепер більше як коли небудь подасть руку дружому народови.

Гостина Фора в Росиї викликала в Берлинї мимо всякої певности свого інтересу в

Становище під Мркаліє.

(Оповідане з р. 1882 — Сидора К. — з польского).

(Конець).

Іх стріли, хоч влучні, не робили великої шкоди з причини досить значного відданеня. На самім початку борби упав трупом один вояк, пізнійше двох инших одержали легкі рани. Але кулї летїли густо і що хвилї платки замерзлого снїгу стручувані з гиля спадали на голови і лиця вояків. Правнвіц пересував ся похилений з одного місця на друге, слїдячи, щоби нї один рух ворожий не уйшов его уваги. Замітив також несподівано живе порушене між ними і була хвиля, коли гадав, що хотять не зважаючи на пропасть ударити на ножі.

— Божевільні! — пробурмотів, але в тій самій хвили сильний гук стрілів на правім крилї витолкував єму причину того порушеня.

— Івон Спутич наступає з головною силою!

Не звертаючи уваги на кулї, що летїли як град, кинув ся стрілою на загрожене місце.

Там була справа цїлком инша.

Напротив горсточки вояків висунули ся з за склонів гори густі ряди босаньскі і користаючи з нерівности ґрунту посували ся скоро наперед та затискали чим раз більше круг, котрого рамена мали згнести ненавистних „швабів“. Було очевидне, що довший опір буде неможливий і Правнвіц споглядав з розпукою в сторону Снесниці, чи не надходить умовлена виручка. Але Босанці, дійшовши до відкритої площі, де їх вже нїчого перед стрілами вояків не засланяло, задержали ся і розпочали й собі пальбу.

Пальба була сильна, а мала просторонь, що дїлила противників, причиняла ся до того, що труп густо падав. За кілька хвиль була третя часть вояків убитих або ранених; однако прочими заволодїло завзяте. Бачили, що їх ратунок лежить в тім, аби витревали на становищи. Колиб лиш на крок відступили, Босанці кинуть ся за ними і рознесуть їх в пух на ганджарах. І справдї підносили ся Босанці вже кілька разів з землї в диким криком:

— Ку ганджару!.... ку ганджаруuu! (На ганджарі! — боєвий оклик Босанців).

Однако за кождим разом цїльний огонь вояків примушував їх задержати ся на місци. Падали на землю і знов зачинала ся пальба, лише горячійша і страшнїйша, як перше.

Серед босаньских рядів звивав ся як ящірка в огни молодий юнак з чорною на вітер розвіяною бородою, без шапки на голові а з обнаженим кинжалом в зубах і коротким, уриваним криком додавав своїм відваги та заохочував їх до бою.

Знати було в нїм на перший погляд провідника.

Вояки брали его на цїль, але кулї не брались его.

— То Спутич — сказав до себе Правнвіц — той мусить згинути, инакше ми пропадемо...

І піднїсши ся на лікти з землї, почав кликати, як міг найголоснїйше, аби его можна було чути серед гуку вистрілів.

— Капраль Марко! до мене, до мене!

Капраль найлїпший стрілець в полку, присунув ся як вуж до него.

— Бачиш там того з бородою? — крикнув Правнвіц — як его трафиш дукат і аванс, але спіши ся!

Капраль прикляк за каменем, приложив кольбу до рамени і в тій хвили поцїлений кулею в чоло упав на взнак, обливаючи своєю кровію офіцира.

Правнвіц вхопив сам за карабін; був також не злим стрільцем; однако в хвили, коли хотїв цїлити, потягнув его хтось зубами за рукав.

То був Топон Спутич.

— Господа! — сказав, а мав скорчене лице і очи сьвітились єму зловіщо — розріжте менї посторонки, я... я его убю.

Офіцир вагував ся хвильку; мимо страшного положеня, в якім находив ся з людьми своїми, почув відразу до того, щоби подавати до руки оружие братови на брата, але переміг себе і шаблею розтяв посторонки, що звязували Босанця.

— Стріляй як хочеш... але влучно!

Топон вхопив горячково покинений на землю карабін і положивши ся на черево, почав прицїлюватись поволи, уважно. Кілька разів опускав оружие і знов его прикладав до ока, видко було, що рішив ся не змарнувати стрілу. Цїлив довго, вкінци почав дрожати на цїлім тїлї і несподівано відкинув від себе ору-

тамошних верховодячих кругах мале занепокоєнє, хоч праса місцева старає ся то занепокоєнє ослабити і доказує, що тоасти царя і президента не зробили в Берлинї анї нїякої несподїванки, анї не дають причини до якогось занепокоєня. Вказують яко на характеристичний момент на то, що Фор в своїм тоастї заговорив о мирі. Nation. Ztg. доказує, що для Нїмеччини то байдуже, яким іменем охрестять французско-російску дружбу, головна річ сама справа і зміст політичних відносин.

Анґлїя має що раз більші клопоти в Індиї. Ворохобня ширить ся там що раз дальше, а привительство тамошне не має вже сили спинити рух революцийний. Оногди наспіла до Льондону урядова депеша з вістию, що в окрузї Пешавер мусїли анґлїйскі войска уступити ся з двох фортів. Племя Афрідів взяло оногди вечером форт Мод і спалило єго, а ґарнізон анґлїйский зложений з відділів анґлїйского і місцевого войска мусїв уступити ся стративши в борбі кількох людий. Найбільший клопіт для Анґлїї робить єї конфлїкт з Афґанїстаном. Російска праса слїдить пильно за сим конфлїктом і приписує єму велику вагу. Єсть то лиш початок до великих і далеко сягаючих подїй. Вже недалека пора—так доказує російска праса—коли російско-анґлїйскі інтереси, так противні собі в середній Азиї, станут проти себе і може бути, що прийде до безпосередної борби межи обома державами.

Новинки.

Львів дня 26-го серпня 1897.

— Є. Е. п. Маршалок краєвий гр. Стан. Бадені повернув вже з Коропця до Львова.

— Преосьв. епископ перемиский Константин Чехович приїздить нинї до Львова, звідки удає ся до Жовтанець, де завтра в день Успенія Пр. Богородиці посьвятить нову мурувану церков.

— З Бобреччини доносять нам, що в Суходолї 18 серпня по торжественній службі Божій, при сальвах з моздірів і по відсьпіваню гимну народного, зібрала ся громада коло крамницї кружка рільничого, котру вінцями і хоругвами прикрасив п. Козїй. Промавляли до громадян: Вп. Рудольф Кессельрінґ в мундурі надпоручника і о. Ем. Боберский і внесли многолїтє Є. Вел. Цїсаря, що згромаджені трикратно з одушевленєм повторили і відсьпівали: „Многая лїта". На принятю у о. Боберского, вніс п. Р. Кессельрінґ тоаст в честь Є. Вел. Цїсаря а п. К. Габдас упр. шк. в честь армії. Дня того постановила громада, щоби дальше звозити камінє на дім, де буде: крамниця, читальня, канцелярия громадска і пр. Хотяй громада не має гроший, але при Божій помочи прийде до своєї хати. Кождий як може, заходить ся коло тої справи; а де суть такі люди, як: о. Боберский і п. Р. Кессельрінґ, такий війт, як Михайло Равский і такий радний, як Луць Біга і богато инших честних людий, котрих імена заховає ся колись в новім будинку на вічну памятку, там не штука маги кількадесять фір каміня на пляцу і 17.000 випаленої а 15.000 сирої цегли. Суть такі, що тримають ся ще руками і ногами противників поступу, але їх по имени не пишу, бо може ся вже раз покають. *Г.*

— Нещастна пригода. Дирекция зелїзниць державних у Львові подає до відомости: Дня 24-го с. м. завадив особовий поїзд ч. 1716 на замкненій рамні, між стациями Глинна Навария а Щирець о переїзджаючий віз; в наслїдок чого один чоловік погиб, а другий покалїчений.

— Геройский поступок сьвященика. З Дрогобиччини пишуть нам: В нашім селї, Даляві, вибух в понедїлок огонь. Горіла хата, а в нїй троє дїтий. Полуминь обхопила вже цїлу хату і нїхто не важив ся поспішити на ратунок бідних плачучих дїтий, аж надбіг наш сьвященик о. Ю. Гум. і не надумуючись вскочив крізь віконце до горіючої хати. Двоє дїтий виратував живих, третого не вспів виратувати. З виратованих молодше померло, а старше, попарене лежить в шпитали в Дрогобичи. — *І. Х.*

— З Коломийщини пишуть нам: В доповненю новинки, поміщеної в 163-ім числї „Народ. Часописи", про громадский дім в Іспасї, треба замітити ось що: Той громадский дім будує ся в більшій части з материялу старого двора „Юзефівка" в Королївцї, котрий то обшар двірский громада Іспас за почином тутешного начальника громади Николая Куриликовского і Василя Лаврука купила від Александра Залеского в просторі 400 моргів і відтак той двір ті предводителї купна того обшару на дім громадский призначили. Дальше за старанєм згаданих пп. Куриликовского і Вас. Лаврука подарували жиди з закупленого на тім обшарі дерева на дім громадский 4 дуби і 6 осик, а сам п. Василь Лаврук дарував готівкою 10 зр.

— Друга вистава домашних птиць, голубів і кріликів устроєна першим галицким товариством для розведеня домашних птиць і кріликів в Ярославі, відбуде ся в днях 19, 20 і 21 вересня в Перемишли. Комітет запрошує господарів до участи в виставі. Зголошеня приймає: Мариян Богданович в Ришковоли, п. Бобрівка.

— Стрейк будівничих робітників. В Будапештї розпочав ся дня 23 с. м. стрейк робітників занятих при будовах домів. В перший день стрейку прийшло до поважних забурень і полїция арештувала 410 осіб. Ранених робітників було 50, полїциянтів 26. До стрейку приступило около 12.000 робітників.

— Експльозия бальона. Небезпечно то пускати ся бальоном у воздухи, не кождий зважить ся на те, бо там що хвиля може чоловіка заскочити небезпечність. Але от недавно склало ся нещастє не з таким великим бальоном, що ним хоче міряти ся чоловік з птицею, лише з дитячою забавкою, з малим бальоном, який пускають на нитцї у воздух дїтям на потїху. Такі бальони наповняють звичайно сьвітильним газом. З ними ходила по домах у Відни молода Елеонора Айхер на продаж. Случайно чи умисне наблизив ся до неї шлюсар Лаврентий Мільгавзер та діткнув ся необережно папіроскою одного бальона. Наступила експльозия, наслїдком чого полуминь обсмалила шлюсареви на голові волосє і бороду, а Елеонора віднесла на руках і лици такі попареня, що мусїли єї відставити до шпиталю. Сей випадок може стати осторогою для родичів, щоби дїтям не купували таких небезпечних забавок, або бодай звертали увагу, щоби обходити ся з ними осторожно від огня, бо о нещастє не тяжко.

— Некористний завід. Один американьский дневникар в державі Георгії постановив „випофати ся з інтересу" і свої причини подав в таких словах: „Уродить ся дитина, доктор дістає 10 долярів, а редактор — 0. Дитина хрестить ся,

---

жиє. Лице мав блїде і губи тряслись єму, немов від страху.

— Господа! — відозвав ся глухо — не можу стріляти... я міг би кого иншого поцїлити, а я лиш єго хочу убити!

Правнїц не чув вже тих слів, бо як раз Босанцї піднесли ся до нового нападу, а їх грімкий окрик: „Ку ганджару!" приглушив навіть гук стрілів.

І справдї бігли наперед густою лавою, а хоч падали густо, не задержували ся вже більше. Не більше як яких двіста кроків дїлило їх ще від вояків, так, що они через роздерті тумани диму змогли вже розріжняти поодинокі лиця, розпалені борбою, завзяті, страшні...

Правнїц пізнав, що надійшла рішуча хвиля і блискавкою пересували ся єму по голові мисли: що дальше буде?... що буде, коли капітан зараз не наспіє з помочию?

Але поміч наспіла в сам час. В рішучій хвили гукнули на правім крилї численні стріли і озвало ся „гурра!" сьвіжо наспівшого до борби войска.

Ідуча наперед лава Босанцїв нараз задержала ся. Змішалась і захитала, як хитають ся дуби підтяті в долинї, заки з тріскотом не повалять ся на землю.

Несподїваний напад з сторони, з котрої не бояли ся нїякої напасти, змішав їх і викликав пересьвідченє, що они окружені переважаючими силами, котрим не зможуть ставити опору, а тим менше гадати о побіді. Наполохані сильним огнем з двох спорін, подали ся назад і заки уплила одна хвиля, пішли в розтич.

Дармо накликував їх до себе громовим голосом Івон Спутич — нїчо їх вже задержати не могло... Виючи нелюдскими голосами о зрадї, утїкали в диким переполосї, а трупи їх раз попри раз встелювали склони гори.

Вояки посували ся за ними стріляючи безнастанно, не даючи їм нї хвилї відпочинку. Вже не могло бути бесїди о дальшій борбі... Відділ Івона Спутича перестав істнувати!

Пів години опісля замовкли на Пуга-горі послїдні стріли і вояки, переняті ще боєвим дуром, ошоломлені побідою, стали збирати ся в ряди.

При тім викрикали, сьміяли ся, обнимались і співали.

Капітан з офіцирами стояв над берегом пропасти і водив довкола льорнетою. Пусто було всюди, лише на самій Пуга-горі снїжна покрива була стратована ногами, покрита кровавими пятнами, а серед тих пятен чорнїли трупи погибших. Ранені підносили ся з трудом на руках з землї і стонами взивали милосердия. Деякі з болю повзали і вили ся по снїгу.

Але зойки гинули серед хору радістних криків... поки-що нїхто їх не слухав, хиба лиш орли, котрих кілька кружляло високо в горі, звітривши жир...

Офіцири обговорювали подробицї борби, а так були тим заняті, що навіть не спостерегли, як наблизив ся до них Топон Спутин.

Був змінений до непізнаня. Згорбив ся і похилив, ледве тягнув ноги за собою; на єго лици вирив біль і жаль понуре пятно.

Наблизив ся і станув оподалїк.

— Господа — промовив по короткім мовчаню, звертаючи ся до капітана — мій донос був правдивий і придав ся вам... позвольте менї відійти.

— Ти вільний і можеш іти — відповів єму капітан — однако я гадаю, що для твоєї безпечности лїпше було би, колиб ти зістав з нами. З нами міг би ти дістати ся до Фочи, а звідтам дальше.

Топон покитав головою.

— Я мушу тут лишити ся, аби єго дальше слїдити.... Моя цїла зрада не придала ся нї до чого — він утїк!

Але коли домавляв тих слів, упав єго зір на кількох босаньских полонників, що їх вояки били кольбами і звязаних тягнули перед капітана. На їх чолї ішов юнак з чорною бородою, вожд ворохобників. Руки мав на плечах звязані, з пробитого баґнетом лиця стїкала єму кров широкою, запеклою струєю; однако голову ніс гордо піднесену до гори, а з очий стріляли єму блискавицї ненависти і гордости.

— А! — рикнув Топон — таки єго зловили!... Не утїк! — а!

І як зьвір дикий кинув ся наперед; але один погляд брата приковав єго до землї.

— Добро утро братчи! (Добрий день, брате!) — промовив до него Івон спокійним і на погляд зимним голосом.

Топон не відповів, відвернув ся до капітана.

— Господа — почав пристрастно кричати — то Івон Спутич! То провідник бунтівників! Не дайте єму утечи.... після вашого права повинен висїти на шибеници!

Капітан стряс ся на таку завзятість, а Правнїц пробурмотїв півголосом, хоч досить виразно:

— Худоба!

Однако капітан зараз заволодів собою і призвав перед себе зловленого вожда Босанцїв.

— Ти Івон Спутич? — спитав.

— Я.

— Знаєш що тебе жде?

— Знаю.

— Будеш відставлений до Фочи, а там военний суд і....

Не докінчив, обернув ся на пятї і став видавати офіцирам прикази що-до похороненя поляглих і заосмотрюваня ранених. Легко ранені мали іти пїхотою за відділом, для тяжко ранених доставлено підводи з Мркалїє.

Вже був зробив ся цїлковитий день. Мраки зникли, а золоте сонце піднявшись над Руєвач-планину лило потоки сьвітла на снїгом вкриті узгіря і тисячами промінів перебігало побоєвище, заглядаючи в очи кождому з поляглих, немов би хотїло пересьвідчити ся, котрий з них ще жиє, а котрий заснув на віки... Вояки також порали ся серед трупів. Ранених обвязувано на борвї, убитих відтягано на бік і складано на дві купи, окремо вояків а окремо Бо-

пастор дістає 4 доляри, а редактор, котрий описує ту церемонію 00. Дитина виростає, женить ся, пастор дістає 20 дол., редактор, котрий вичисляє присутних, описує одяги дам цьвітистим стилем, підносить їх красу, закриває недостатки і складає вкінци молодим бажаня, дістає кусник торта, або 000. З часом дитина умирає, доктор дістане 5—10 долярів, а редактор пише посмертну оповістку і дістає 0000. Тому власне редактором вже більше не хочу бути.

— **Незвичайне самоубийство.** З Перемишля пишуть під днем 24-го с. м.: Нині рано лучило ся тут таке самоубийство: На новім кладовищи, в сьвіжо викопанім гробі, глубокім на 5 метрів, найдено повішеного чоловіка в той спосіб, що тіло зависло на мотузку, привязанім до дошки, котрою був гріб прикритий. Самоубийник називав ся Кинаш і був столярем в Нижанковичах під Перемишлем. Причиною самоубийства мали бути довги, як власні так і чужі, котрі его в наслідок поруки обтяжили.

— **Зелїзничий злодій.** Перед кількома днями писали ми о злодію, що в вагонї на шляху Відень-Карльсбад обікрав дня 14 го с. м. подорожних. Такої самої крадежи допустив ся якийсь злочинець на тім самім шляху дня 16-го с. м. в спальнім вагоні, а в ночи на 17-го с. м. на шляху Відень-Краків. Отже тепер викрило ся, що зручним злодієм єсть якийсь Ігнатий Радновіц, що їздить перебраний за австрийского офіцира. Злодій укриває ся імовірно в Кракові; має 36 літ і не відзначує ся інтелїгенциєю.

— **Парасолї від дощу,** як показує ся, введені в Европі доперва від половини минулого століття, запозичені з Хін. Англійский подорожник Джон Ганвей по повороті з Піднебесного царства взяв ся уживати хіньского парасоля від дощу. Така новина викликала в Лондоні велику сензацию: на Ганвея гляділи як на оригінала, мало що не божевільного; в часї дощу бігали за ним цїлі товпи уличників; але незабаром практичні Англійцї зрозуміли вигоду парасоля і він увійшов загально в ужиток. З Англії уживане его перейшло скоро у Францию.

— **Діточі ваґони на зелізницях** курсують в Америцї в найновійшім часї. Ті ваґони складають ся з осібного відділу на їдальню, убиральню, купальню і спальню, в котрій уставлених шість ліжок та шість колисок. Ліжка складають ся, а колиски підтягають ся і там можуть діти цїлий день товчи ся. Щоби при забаві котре не зробило собі щонебудь, вистелений поміст грубими коверцями, а стіни вибиті тяжкими тапетами. Над тою комнатою є наставлена надзирателька на кошт зелїзничого товариства, котра уважає над діточими забавами і звертає увагу дитини, коли має висїдати на своїй стациї. Тим способом можуть в Америцї діти самі подорожувати і не тільки, що нема для них небезпеченьства, але ще і дуже добра забава.

— **Першу руску церков в Бразилії** побудовано в кольонії Ріо-Кляро. Про се так пише до американьскої „Свободи" кольоніст Теодор Потоцкий: „Доношу вам, що допоміг нам Пан Біг побудувати на Ріо-Кляро церковцю руску. Ми єї будували через 55 днів і перебули великі труди; та не всї, а іно ті, котрі є правдивими Русинами, тримають ся своєї рускої віри, тоті тільки трудили ся, аби той дім Божий побудувати, а найбільше визнали наш отець духовний Н. Роздольский, не мали они ані дня ані ночи спокійної, бо все їм було в голові, щоби той дім Божий як найскорше збудувати. Посьвячене відбуло ся в пяту неділю Великодного поста. Народу зібрало ся видимо невидимо. Були там рускі люди і з дальших кольоній, були Бразиліяни і Поляки. І хоть всїм їм було смутно, та все мусїли признати нам, що маємо таку красну відправу, котрої они ще може й не чули. Та наша відправа, той наш спів розлягав ся навколо нашої сьвятинї по нашій кольонії, по відвічних лїсах. Вся природа тїшила ся враз з нами. Нам видавало ся, що земля рухає ся під нами, так ми всї тїшили ся, а з превеликої втїхи кождому з нас покотили ся по лици сльози радости, що ось Пан Біг позволив нам на тій далекій чужині дочекати ся своєї сьвятої церковцї, своєї рускої відправи. Так, той день був для нас Русинів в Бразилії великим празником. Як ми поставили тоту нашу сьвяту церковь, то зараз взяли ся до будованя рускої школи. Бо ми знаємо, що без науки бідно жити чоловікови.... Вибрали ми собі раду церковну, котра складає ся з 26 членів. Предсїдателем тої ради єсть Дмитро Ковжан, а заступником Теодор Потоцкий. Маємо також свое церковне братство. Предсїдатель Теодор Ковжан прибув до Бразилії ще в 1895 р. і привіз з собою пару центів і заложив собі крамницю. Тепер тота крамниця найкрасша на цїле Ріо-Кляро. Запомагають ся з неї наші Русини а найбільше ті, що поприходили з краю і ради собі дати не можуть. Так як всюди, так і на нашій рускій кольонії єсть богато таких, що дуже кричать, а нїчого не роблять. Они всюди свій ніс втрутять: і до церкви і всюда, а то, щоби хоть цента дали, тільки горлати вміють. Вже то правдива тота приповідка: корова, що дуже ричить, мало дає молока. Єсть і таких богато, що хоть попривозили центи з краю, та як приїхали до Бразилії, то зачали гуляти, потратили, а тепер бідують і банують за краєм".

Господарство, промисл і торговля.

— **Ц. к. Дирекция зелізниць державних** оповіщує: Дня 6 серпня 1897 передано до прилюдного ужитку шляхи зелізничі Гавґсдорф-Вайденав — Вайденав місто і Барцдорф-Яверніґ. Стациї Гавґсдорф-Вайденав, Вайденав місто, Барцдорф і Яверніґ отворено для руху загального з виїмкою товарів вибухових, а перестанок Ґросс-Кроссе буде принимати до перевозу тільки особи і пакунки.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Відень 26 серпня. Президент мінїстрів ґр Бадені виїхав вчера до Ішль і верне в пятницю вечером до Відня. Ґр. Ґолуховский їде нинї вечером до Ішль.

Петербург 26 серпня. На сніданю по параді войсковій підніс президент Фор тоаст в честь російскої армії. Армія французка — сказав він — висказує здалека в сїм дни торжественнім свої чувства взаимної вірности і братерства оружия. Цар відповів тоастом в честь французскої армії.

Константинополь 26 серпня. Арештовано тут 9 Вірмен, котрі брали участь в послїднім замаху динамітовім. В кількох домах на передмістю знайдено склади бомб.

Монтевідео (Столиця уруґвайскої републики в полудневій Америцї) 26 серпня. Президента републики, Борда, убито вистрілом з револьверу.

За редакцию відповідає: Адам Крехowecкий

санців; селяни з Мркаліє, по котрих післано, мали для них копати ями.

Капітан по черзї переслухував полонених. Коли вже скінчив слїдство і хотів від них відійти, поступив Івон Спутич кроком наперед.

— Господа! — сказав — заки заберете мене звідси, позвольте, нехай ще з братом моїм так в чотири очи поговорю кілька слів.

— Бога ми! (Біг ми) не маю нїчого підозріного сказати — додав скоро, побачивши ваґоване на лици офіцира. — Лиш кілька слів від вітця.... позвольте.... молим вас! (благаю).

Капітан дав знак Топонови, аби приступив, а сам з вояками відступив ся трохи на бік.

Братя стояли тепер о кілька кроків напротив себе; Топон над берегом пропасти, Івон під стїною скали.

Довгу хвилю міряли ся очима мовчки, вкінци Івон промовив:

— Два рази зрадив ти нас, Топоне!

— Я зрадив тебе, бо хотів, щоби ти погиб підлою смертию, з рук швабів!

І знов настало мовчанє. Перервав его і тепер Івон:

— Памятаєш, Топоне, Баним-ган (ган то господа, що самітно стоїть) в дубовім гаю на Чорнім верху. Ми там оба уродили ся. Передвчера я був там; на мою голову назначено цїну, отже з нараженем житя я пішов.... старий отець умирав, я мусїв піти.... Сконав на моїх руках і велїв тобі сказати, Топоне, що верне на сей сьвіт опирем і буде тебе переслїдувати, куди лиш кроком ступиш і буде висисати твою живу кров по ночах....

— Добре! — відповів Топон блїдими устами, силуючись усьміхнути.

— Говорив перед смертию — правив дальше Івон — що Топон не его син! „Нїякий честний Босанець не зробив би того, що він.... говорив. Коли мав жаль до брата, що відбив єму дївку, то нехай би був зібрав юнаків і силою відобрав єму жінку.... Вкінци нехай би старав ся з ним стрїтити ся і визвав его на бій!... Але він того не зробив.... він волїв бути зрадником, волїв поганьбити сьвяту справу, волїв служити швабам задля своєї мести!... І тому нехай буде проклятий по віки вічні; нехай дїти і внуки его будуть прокляті; нехай марно здохне як пес, бо задля дївки не продає ся віри нї вітчини!" — чуєш Топоне? То велїв тобі сказати отець!

Топон мовчав, повісивши голову на груди.

По лици Івона пересувались тимчасом одна за другою чорні хмари, немов якісь тяжкі гадки.

— Моли ся — сказав до брата — моли ся і жалуй за свої гріхи.

Топон підніс голову і зухвально подивив ся.

— Ти сам моли ся! Ти зійдеш скорше з сего сьвіта! Позавтра будеш висїти на шибеници в Фочи.... а я буду дивити ся на тебе і на твої муки і буду тоді голосно кричати, що моє серце радує ся!...

— Нїхто не певний свого дня і своєї години! — відповів Івон понуро. — Справедливість ходить ріжними дорогами і нїхто не втече перед нею!... Топоне, отець велїв менї ще сказати тобі, що явить ся тобі в годину смерти від сторони Баним-гану і стане перед тобою, аби тобі клясти!... Диви, диви, я бачу его!... Оглянь ся лиш поза себе.... зходить з хмар і іде сюди....

Топон мимохіть відвернув голову.

Тоді Івон одним скоком кинув ся наперед, а маючи руки звязані, пхнув брата тягаром власного тїла.

— Задля дївки не зраджує ся вітчини! — крикнув дико і оба поточились у пропасть.

Вояки скочили на ратунок, але вже було за пізно. В чорній безодни нїчо не ворушилось, нї один голос, нї один зойк не долетів звідтам — лише послїдні слова Івона, відбиті від скалистих верхів, зашуміли невиразним відгомоном над снїгом і над трупами вкритою Пугагорою.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.